

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 28/2017

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat John Tuflått

Klagen gjelder: Krav om gjenopptak av krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning som følge av nye regler om foreldelse

Beslutningsdato: 24. september 2021

I behandlingen har deltatt: Nora Lund Lefdal
Marianne Abeler
Tor Gunnar Framnes
Anders Grindaker

Konklusjon: Kravet om gjenopptak tas ikke til følge.

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagenemnda behandlet i møte 28. januar 2018 klage fra [REDACTED], heretter kalt klager. Klagen gjaldt vedtak fra Statens pensjonskasse (SPK) om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning, heretter kalt kompensasjonsforskriften, og billighetserstatning etter forskrift 2. desember 2004 nr. 1563 om erstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner mv.

Klager tjenestegjorde i kontingent [REDACTED] i Libanon i perioden [REDACTED] til [REDACTED].

Krav om kompensasjon for psykiske belastningsskader ble fremsatt for Statens pensjonskasse i brev 22. mai 2015. I vedtak 18. mai 2017 avslo SPK klagers krav om kompensasjon og billighetserstatning. SPK begrunnet avslaget med at det ikke var sammenheng mellom klagers psykiske plager og tjenesten. SPK viste bl.a. til at klagers psykiske plager er sammenfallende med ikke-tjenesterelaterte livsbelastninger i form av samlivsbrudd, flytting, savn etter sønn, somatiske plager og jobbkonflikter.

Advokat John Tuflått påklaget vedtaket på vegne av klager 15. august 2017.

Nemnda kom i sitt vedtak til følgende konklusjon:

Klagen tas ikke til følge. Statens pensjonskasses vedtak stadfestes.

Vedrørende saksomkostninger for klageomgangen skal SPK utbetale kr. 38 062,00 inkl.mva.

Vedtaket er enstemmig.

Advokat Tuflått fremmet 2. september 2021 krav om gjenopptak av saken. Klager døde i [REDACTED]. Kravet om gjenopptak er derfor fremmet på vegne av etterlatte, jf. kompensasjonsforskriften § 6.

Advokat Tuflått anfører at klagenemnda ikke har foretatt noen realitetsvurdering i saken, fordi den ikke har tatt stilling til hvorvidt det er årsakssammenheng mellom tjenesten og klagers psykiske plager. Det vises til at nemnda bare helt kort viser til SPKs vurderinger og konklusjon.

2. Rettslige rammer for vurderingen

Saken gjelder krav om gjenopptak av vedtak etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

1. juli 2021 trådte en ny regel om foreldelse i kraft i forsvarsloven § 56 første ledd første punktum. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

Krav om erstatning og kompensasjon for en psykisk belastningsskade som følge av deltagelse i en internasjonal operasjon foreldes tre år etter den dag skadelidte fikk eller burde skaffet seg kunnskap om skaden og den ansvarlige, men tidligst tre år etter den dag det offentlige har fattet vedtak om uføretrygd og yrkesskadedekning på grunn av psykisk belastningsskade etter folketrygdloven kapittel 12 og 13.

I forbindelse med lovendringen, ble også kompensasjonsforskriften endret. Etter forskriftsendringen som trådte i kraft samtidig med endringen i forsvarsloven § 56, har kompensasjonsforskriften § 11 første ledd følgende ordlyd:

Krav om kompensasjon etter denne forskrift foreldes tidligst tre år etter ikrafttredelsesdato. For øvrig gjelder foreldelsesloven, med de særregler som følger av forsvarsloven § 56 første og andre ledd.

Endringen i forsvarsloven ble innført gjennom vedtakelsen av *lov om endringer i forsvarsloven (klageadgang og foreldelse i erstatningssaker og Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører)*, heretter kalt endringsloven. I endringsloven del II nr. 2 ble følgende overgangsbestemmelse gitt:

Krav om erstatning og kompensasjon for psykisk belastningsskade som følge av deltagelse i en internasjonal operasjon som før ikrafttredelse av § 56 første ledd er avslått som følge av foreldelse, kan kreves gjenopptatt.

Overgangsbestemmelsen i endringsloven er redegjort nærmere for i Prop. 59 L (2020-2021), punkt 3.3.4 (s. 18):

[...] Sakene som kan gjenopptas etter bestemmelsen, behandles på nytt med utgangspunkt i at tidspunktet for da krav ble fremsatt til Statens pensjonskasse anses som fristavbruddstidspunktet.

Regelen vil ikke ha betydning i saker der Statens pensjonskasse eller klagenemnda har konkludert med at de materielle vilkårene for erstatning eller kompensasjon ikke foreligger. Dette gjelder også sakene der instansen subsidiært har konkludert med at kravet er foreldet. Utfallet av disse vedtaket ville blitt det samme, uavhengig av de nye foreldelsesreglene. Det er nødvendig å skille klart mellom sakene som er aktuelle for gjenopptak, og de som ikke er det. Dette for å hindre at ressurser går med til gjenopptakelse av saker der de materielle vilkårene for erstatning uansett ikke er oppfylt.

Spørsmålet er etter dette om kravet i nemndas vedtak av 28. januar 2018 i sak 28/2017 ble avgjort på bakgrunn av foreldesspørsmålet alene, eller om nemnda i vedtaket også tok stilling til sakens materielle sider. Dersom nemnda i vedtaket kom til at heller ikke de materielle vilkårene for kompensasjon etter forskriften var oppfylt, ville klagen uansett blitt avslått. Det vil da ikke være grunnlag for gjenopptak på bakgrunn av endrede foreldelsesregler.

3. Flertallets vurdering

Nemndas flertall består av Nora Lund Lefdal, Marianne Abeler og Tor Gunnar Framnes. Flertallet er kommet til at det ikke er grunnlag for gjenopptak.

I SPKs vedtak tas det stilling til om klagers psykiske plager er en følge av tjenesten. SPK kom til at saksøkers psykiske plager skyldtes alkohol, konflikt med overordnet befal, samt personlige forhold. Hendelsene fant sted under tjenesten, men SPK fant at disse forholdene ikke var utslag av «tjenestegjøringens farepotensiale som vernes av ordningen». SPK fant dermed at det ikke var årsakssammenheng mellom tjenesten og saksøkers psykiske plager.

Når nemnda i sitt vedtak 28. januar 2018 først konkluderer med at kravet er foreldet og deretter skriver:

«Nemnda tiltrer for øvrig SPKs vurderinger og konklusjon i vedtaket»,

har nemnda også tatt stilling til om de materielle vilkårene for kompensasjon er oppfylt. At nemnda ikke har funnet grunn til å gjengi denne, kan ikke tas til inntekt for at de materielle vilkårene ikke er vurdert.

4. Mindretallets vurdering

Medlemmet Anders Grindaker mener at saken primært ble avgjort på grunnlag av foreldelse. Nemndens korte tilslutning til andres synspunkter hva angår det materielle mangler selvstendig behandling av nemnda, og følgelig også egen fremstilling og egne vedtaksgrunner. Om det materielle hadde blitt avgjort slik, ville det åpenbart utgjort en saksbehandlingsfeil og ugyldighet. Denne delen av vedtaket må derfor i relasjon til spørsmålet om gjenopptagelse anses som en nullitet. Han går derfor inn for gjenopptagelse.

5. Konklusjon

Kravet om gjenopptak tas ikke til følge.

Vedtaket er fattet under dissens 3-1.

Oslo, den _____

Nora Lund Lefdal
Leder for klagenemnda